

Capitolul 14 “Politica de transport”

INTRODUCERE

Conform Raportului Comisiei Europene privind Extinderea din 2025, Republica Moldova are între un anumit nivel și un nivel moderat de pregătire în domeniul politicii de transport. Pe parcursul perioadei de raportare au fost înregistrate progrese notabile, în special prin intrarea în vigoare a noului Cod feroviar și adoptarea legislației privind echipamentele vehiculelor și drepturile pasagerilor din transportul aerian.

Politica de transport reprezintă un pilon esențial în cadrul procesului de negociere pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, fiind reglementată prin Titlul VI (articolele 90–100) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Aceasta constituie una dintre cele mai importante politici comune ale Uniunii, având ca obiectiv principal crearea unui sistem de transport sigur, durabil, interoperabil și eficient, capabil să susțină mobilitatea pasagerilor și a mărfurilor, să contribuie la competitivitatea economică și la dezvoltarea echilibrată a societății. Politica europeană de transport este implementată printr-un cadru extins de directive, regulamente și decizii, orientate spre promovarea unei mobilități inteligente, sporirea siguranței și securității în transporturi și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

În acest context, Republica Moldova a continuat procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul transporturilor, consolidându-și capacitatea de a integra principiile și standardele europene. Un pas important în acest proces îl constituie adoptarea Strategiei de Mobilitate 2030, care oferă o viziune strategică pe termen lung pentru dezvoltarea unui sistem de transport modern, accesibil, sustenabil, interoperabil și sigur. Strategia reprezintă documentul cadru de orientare a politicilor sectoriale și de coordonare a investițiilor în infrastructură, atât la nivel național, cât și în colaborare cu partenerii externi.

În transportul feroviar un progres major a fost înregistrat prin adoptarea noului Cod al transportului feroviar nr. 19/2022, care marchează o reformă structurală profundă a sectorului feroviar, orientată spre modernizarea guvernancei, separarea clară a funcțiilor de gestionare a infrastructurii și de operare, precum și promovarea interoperabilității sistemului feroviar național. În vederea asigurării unei gestionări sustenabile a infrastructurii, Republica Moldova a instituit un plan multianual de investiții, destinat întreținerii, modernizării și administrării rețelei feroviare, în concordanță cu practicile statelor membre ale Uniunii Europene.

În domeniul transportului rutier, prin Codul transportului rutier nr. 150/2014, au fost operate modificări legislative menite să asigure alinierea la acquis-ul european privind accesul la profesie, timpul de lucru al conducătorilor auto și condițiile de siguranță rutieră, contribuind la creșterea eficienței și competitivității sectorului.

În aviația civilă, Republica Moldova continuă să manifeste un angajament ferm față de implementarea Acordului privind Spațiul Aerian Comun European (ECAA). Astfel, au fost înregistrate progrese considerabile în alinierea la acquis-ul UE, în special în domenii esențiale precum accesul la piață, siguranța și securitatea aviației, protecția mediului, aspectele sociale și drepturile consumatorilor

În sectorul transportului maritim, au fost întreprinse măsuri pentru simplificarea procedurilor de raportare a navelor și dezvoltarea unui Sistem Maritim de Informare Unic, compatibil cu standardele internaționale. În vederea îmbunătățirii performanței pavilionului național și a excluderii Republicii Moldova de pe lista neagră, a fost aprobată Foaița de parcurs pentru îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul de la Paris privind controlul statului portului pentru perioada 2025–2027.

Un progres instituțional semnificativ îl constituie înființarea Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor de Transport în anul 2023. Această instituție independentă de minister și de alte autorități, contribuie la creșterea imparțialității și transparenței în procesul de investigare a accidentelor și incidentelor, în conformitate cu cerințele europene privind siguranța în transporturi.

Totodată, începând cu noiembrie 2022, Republica Moldova a aderat, în calitate de membru observator, la Tratatul Comunității Transporturilor, confirmându-și angajamentul de a participa activ la inițiativele și forumurile europene de cooperare în domeniul transporturilor. Participarea activă în cadrul Comunității Transporturilor oferă Moldovei oportunitatea de a contribui la armonizarea politicilor și legislației, la implementarea obiectivelor de transport ecologic și inteligent.

Capitolul 14: Politica de transport acoperă principalele domenii sectoriale ale sistemului de transport, inclusiv transportul rutier și siguranța rutieră, vehiculele nepoluante și sistemele inteligente de transport,

transportul feroviar și combinat, drepturile pasagerilor, aviația civilă, transportul maritim și securitatea maritimă, precum și căile navigabile interioare.

Capitolul este organizat în șase subcapitole tematice, care reflectă principalele ramuri ale politicii de transport ale Uniunii Europene și domeniile prioritare pentru alinierea Republicii Moldova la acquis-ul UE, după cum urmează:

1. Transport rutier;
2. Transport feroviar;
3. Transport maritim
4. Transport pe căi navigabile interioare;
5. Transport aerian;
6. Transport intermodal și combinat.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea responsabilă de coordonarea grupului de lucru aferent Capitolului 14: Politica de transport. Complementar, elaborarea și implementarea politicilor pe domeniile prevăzute în capitolului 14 sunt realizate de următoarele instituții:

- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Energiei
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi;
- Agenția Servicii Publice;
- Agenția Națională Transport Auto;
- Agenția Navală
- Agenția Feroviară;
- Autoritatea Aeronautică Civilă;
- S.A. Administrația Națională a Drumurilor;
- Î.S. Calea Ferată din Moldova.

În perioada următoare, prioritățile Republicii Moldova în domeniul transporturilor se vor concentra asupra finalizării alinierii cadrului juridic național la actele UE din Pachetul de Mobilitate Rutieră, dezvoltării sistemelor de transport inteligente, transpunerii integrale a celui de-al Patrulea Pachet Feroviar, cu accent pe interoperabilitate și guvernare instituțională, precum și adoptării unui nou Cod Naval conform reglementărilor europene privind Ghișeul Unic Maritim European, siguranța navigației, gestionarea porturilor și protecția mediului marin. De asemenea, va fi prioritară realizarea alinierii complete la acquis-ul UE privind Cerul Unic European și adoptarea unui nou Cod aerian.

Având în vedere particularitățile naționale și constrângerile sistemice identificate în procesul de analiză, Republica Moldova va propune perioade de tranziție și derogări specifice, menite să asigure o implementare graduală, sustenabilă și realistă a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transporturilor, fără a afecta stabilitatea, funcționalitatea și competitivitatea sistemului național de transpunere.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 14)

31999L0062	32023D2698	32020R0203	32019L0520	32020R0204	32016R0480	32009D0992	32024D2164	32016R0799
32024R1886	32020L1057	C(2011)3759 /F1	32002L0015	32006L0022	32021L1716	32019R1213	32019R1916	31990R3916
32006L0001	32024R1111	32008R0324	52013DC02 95	32017D101 3	32019R0621	32020R1056	32016R0068	32017R0548
32022R1012	32022R0695	32021R2179	32007D023 0	32020R0474	32007L0038	31998R2411	32004L0054	31991L0671
32009L0033	32018R0732	32010L0040	32022R0670	32025D026 4	32022R0670	32013R0886	32017R1926	C(2024)7744
32014D0585	32013R0305	32010H0159	32018R1139	32008R1008	32013R0885	32011D0765	32017R2205	32015R1136
32016D1945	32014L0047	32000L0084	32009H006 0	32010H037 8	32018R1795	32015R1100	32015R0909	32015R0010
32010R0913	32010D0017	32017D1474	32018R0545	32011D066 5	32018D1614	32023D2584	32004D0446	32002D0735
32013R0402	32020R0424	32009D0965	32011D015 5	32018R0761	32023R1804	32020R0572	32019R0779	32014R1302
32009D0460	32016R0796	32018R0867	32018R0764	31992L0106	32024R0949	31960R0011	32011H0766	
32017R0352	32005L0035	32003R0782	32008R0536	32019L0883	32022R0091	32013R1257	32016D2325	32016D2322
32024R2803	32003L0025	32017L2110	31998L0041	32010R0428	32010R0801	32010R0802	31996L0040	32021R0664
32013L0054	32014R0788	32020L0012	32020R0473	32019R0777	32013R0409	32014R1305	32009D0491	32004R0789
32022L0993	32013R1257	32009L0020	32002D076 2	32002D097 1	32004D0246	32014L0090	32009L0020	32018R0414
32013D0638	32001L0096	32014D0195	31997L0070	32002R1406	32002R2099	32009R0169	31999R0718	31987L0540
32019H0780	31996R1356	31991R3921	32009L0100	32017L2397	32020R0182	32019R0838	32012D0023	32009R0392
32023R1805	32013R0909	32007R0416	32019R1744	32007R0414	32023R1772	32012D0022	31986R4058	32023R2790

32024R2027	32024R2031	31992R3577	32009R0080	32023R2405	31986R4055	31986R4057	32014H0881	32024R1109
32024R1107	32019R0712	32024D2103	52024XC05 997	32012R0965	32003L0088	32019D1128	32024R1942	32024R2024
32015R1998	32006L0126	32019D0709	32010R0996	32000L0084	32013D0753	32019R0776	32009R1254	32007R0633
32006R1033	32006R1032	32016L0797	32016L0798	32010D071 3	32016R0545	32007L0059	32004R0261	22009A0515(02)
22001A0718 (01)	32018R0763	32023R2449	32016R1928	32009L0016	32009L0021	32010L0065	32021R0782	32013D0103
32013L0053	32015R0757	32023R1695	32014R1299	32014R1300	32015L0413	32007R1370	32013R0321	32008L0068
32019R0773	32011R0454	32014R0361	31996L0053	32016R0403	32009L0018	32014R0165	32014L0045	32011R0181
32016L1629	31989R4058	32009R1073	31989L0459	31992L0006	32022L2561	32006R0561	32014R0139	32008L0096
32009R1071	32009R1072	32014R1301	32015R0171	31993D070 4	32010L0035	31999L0037	32012L0034	32010R0036
32011R1178	32011R1332	32002L0059	32006R0474	32017R0373	32014R1303	32014R1304	32004R0549	32004R0550
32009L0045	32019R0317	32009R0391	32006R0336	32012R0530	32018R1976	32020R0723	32005L0065	32004R0725
52015XC051 9(01)	32009L0015	31996L0075	32023R1768	32023R1769	32014R1321	32019R0123	32019R1239	32010R1177
32005L0044	32015R0340	32019R0945	32019R0947	32019R0250	32017R2177	31997R2027	32018R0395	32015R0640
32012R0748	32006R1107	32008R0300	32009R0272	32014R0598	31996L0067	32023R0205	32004R0785	32009L0012
32021R2082	32006L0093	32023R0204	31993R0095	31993R0095	32021R0116	32014R0376	32022L1999	32023R0203
31976R3237	52020DC07 89	32005R2111	32012R1078	32013R0628	32010R0255	32018R1048	32005R2150	32000L0079
32018R0762	32022R1645	32015R1018	32024D166 3	32011R1286	31999L0095	22001A0718(01)	22009A0515 (02)	32010R0581
32012R0923	32023R1770	32023R0660	32020R2034					

14.1. Subcapitolul: TRANSPORT RUTIER

14.1.1 Prezentare generală a situației

14.1.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul transportului rutier, deși nivelul general de conformitate rămâne parțial, fiind necesare eforturi suplimentare pentru asigurarea unei alinieri depline. În baza Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind transportul rutier de mărfuri, a fost adoptată decizia de prelungire a aplicării acestuia până la 31 martie 2027, fapt care permite operatorilor moldoveni să beneficieze în continuare de regim liberalizat pentru transporturile bilaterale și de tranzit pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene, cu respectarea prevederilor acordului.

Cadrul juridic de bază al sectorului este reglementat prin Codul transportului rutier nr. 150/2014, care asigură alinierea parțială la prevederile Regulamentului (CE) 1071/2009 privind accesul la profesia de operator de transport rutier, Regulamentului (CE) 1072/2009 privind accesul la piața transportului rutier internațional de mărfuri și Regulamentului (CE) 1073/2009 privind accesul la piața internațională a serviciilor de transport de persoane prin autocare și autobuze. Codul stabilește cadrul general pentru organizarea și efectuarea transporturilor rutiere de mărfuri și persoane, precum și a activităților conexe, în condiții de siguranță, calitate și competitivitate, promovând principiile liberei concurențe, protecției mediului și respectării drepturilor utilizatorilor.

În ceea ce privește *reglementările sociale*, prevederile referitoare la timpul de muncă, perioadele de odihnă și utilizarea tahografelor sunt parțial transpuse în legislația națională. Hotărârea Guvernului nr. 437/2016 transpune parțial Regulamentul (UE) 165/2014 privind tahografele în transportul rutier, Regulamentul (UE) 581/2010 privind termenele maxime pentru descărcarea datelor din unitățile vehiculului și din cardurile conducătorilor auto, precum și Regulamentul (CE) 561/2006 privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 475/2016 transpune parțial Directiva 92/6/CEE privind instalarea și utilizarea dispozitivelor limitatoare de viteză pentru anumite categorii de vehicule. Cu toate acestea, Directiva 2002/15/CE privind organizarea timpului de lucru al lucrătorilor mobili, Directiva 2006/22/CE privind aplicarea legislației sociale și Directiva (UE) 2020/1057 privind detașarea conducătorilor auto nu au fost încă transpuse în legislația națională, ceea ce impune continuarea eforturilor de armonizare legislativă.

Cadrul național privind *formarea și calificarea conducătorilor auto* este în mare parte reglementat de Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014, completat de Hotărârea Guvernului nr. 170/2023, care aprobă regulamentele privind organizarea și funcționarea centrelor de formare și a unităților de instruire a personalului din transportul rutier, precum și de Ordinul comun MIDR și MEC nr. 126/2023, care stabilește programele de formare pentru conducătorii auto de vehicule destinate transportului de mărfuri și pasageri, atât în trafic național, cât și internațional.

Reglementarea dimensiunilor și greutăților maxime autorizate ale vehiculelor rutiere este stabilită prin Legea nr. 509/1995 privind drumurile publice și Hotărârea Guvernului nr. 326/2022, care aprobă Regulamentul privind transporturile rutiere ce depășesc masa totală, sarcina pe osie și/sau dimensiunile maxime admise. Legislația națională este parțial armonizată cu Directiva 96/53/CE, permițând în general circulația vehiculelor grele cu o masă maximă de până la 40 de tone, în funcție de categoria drumului, iar pentru transporturile intermodale – până la 44 de tone.

În domeniul *transportului ecologic*, este în curs de promovare proiectul de lege privind vehiculele nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic, care va transpune Directiva 2009/33/CE privind promovarea vehiculelor curate.

Totodată, prin Hotărârea Guvernului nr. 840/2024, a fost aprobat Regulamentul privind inspecția tehnică periodică a vehiculelor rutiere, care transpune Directiva 2014/45/UE și instituie un cadru transparent pentru organizarea inspecțiilor tehnice, definind cerințele de verificare, condițiile de efectuare, precum și proceduri simplificate pentru vehiculele noi și interzicerea circulației vehiculelor neconforme. În completare, Hotărârea Guvernului nr. 249/2025 reglementează activitatea de autoservice, stabilind cerințe tehnice, de calitate și siguranță pentru prestarea serviciilor, iar noua Metodologie de calculare a tarifelor pentru transportul rutier de persoane asigură un echilibru între sustenabilitatea financiară a operatorilor și necesitatea înnoirii treptate a parcului de autobuze.

Dezvoltarea Sistemelor Inteligente de Transport (ITS) se află într-o fază incipientă, cadrul normativ nefiind încă armonizat cu legislația Uniunii Europene. Cu toate acestea, au fost întreprinși pași importanți, printre care aprobarea Conceptului Tehnic al Sistemului Integrat de Management în Transportul Rutier (IMS), care contribuie la digitalizarea proceselor, monitorizarea transporturilor și creșterea siguranței rutiere. La moment, este în proces de elaborare Strategia Națională și Programul de implementare a Sistemului Inteligent de Transport, ce vor constitui documente strategice pentru coordonarea implementării ITS în toate modurile de transport.

Cadrul legislativ național privind *transportul mărfurilor periculoase* este parțial armonizat cu acquis-ul Uniunii Europene. Hotărârea Guvernului nr. 143/2016 transpune parțial Directiva 2008/68/CE, stabilind obligația respectării acordurilor internaționale ADR, RID și ADN, care reglementează transportul rutier, feroviar și pe căile navigabile interioare al mărfurilor periculoase.

Implementarea Acordului ADR este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 589/2017, care transpune parțial Directiva (UE) 2022/1999. La moment, este în proces de promovare un proiect de hotărâre ce vizează transpunerea integrală a Directivei (UE) 2022/1999, pentru a asigura o conformitate deplină cu cerințele europene privind siguranța transportului rutier al mărfurilor periculoase.

În domeniul echipamentelor sub presiune transportabile, Hotărârea Guvernului nr. 1094/2017 a asigurat transpunerea parțială a Directivei 2010/35/UE, stabilind cerințe esențiale privind siguranța și conformitatea acestora. Ulterior, Hotărârea Guvernului nr. 668/2025 a asigurat avansarea nivelului de transpunere prin introducerea procedurilor de evaluare a conformității, recunoașterea organismelor notificate și aplicarea marcajului „π” conform standardelor europene.

În *domeniul siguranței rutiere*, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 2008/96/CE prin Legea nr. 350/2023 privind gestionarea siguranței rutiere. Ulterior, prin Legea nr. 173/2025 pentru modificarea unor acte normative (adaptarea cadrului de reglementare în domeniul managementului siguranței infrastructurii rutiere), Agenția Națională Transport Auto a fost desemnată oficial ca autoritate administrativă de specialitate responsabilă de supravegherea și managementul siguranței infrastructurii rutiere. În acest context, prin Hotărârea Guvernului nr. 482/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului, a fost asigurată atribuirea responsabilității privind gestionarea siguranței infrastructurii rutiere Agenției Naționale Transport Auto. Pentru consolidarea abordării strategice în domeniu, a fost aprobat Programul Național de Siguranță Rutieră 2025–2030, care stabilește obiectivele și direcțiile de acțiune pentru reducerea accidentelor și creșterea nivelului de protecție a participanților la trafic. Totodată, prin Hotărârea Guvernului nr. 622/2025, a fost aprobat Regulamentul privind evaluarea de impact asupra siguranței rutiere și auditul de siguranță rutieră, care prevede integrarea sistematică a rapoartelor de audit în toate proiectele de reabilitare, modernizare și construcție a drumurilor, contribuind astfel la îmbunătățirea continuă a calității și siguranței infrastructurii rutiere la nivel național.

14.1.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea centrală de specialitate responsabilă de elaborarea, coordonarea și monitorizarea politicilor publice în domeniul transportului rutier, având un rol esențial în asigurarea dezvoltării durabile și a modernizării sistemului național de transport.

Elaborarea acestor politici este coordonată prin Direcția politici în domeniul transportului rutier, structură specializată în cadrul ministerului, care are un efectiv aprobat de șase unități de personal, dintre care patru posturi sunt ocupate. Domeniul siguranței rutiere este gestionat de Serviciul siguranță rutieră, care dispune de două unități de personal, având atribuții privind elaborarea, coordonarea și monitorizarea programelor naționale de siguranță rutieră, precum și armonizarea legislației în conformitate cu actele UE în domeniu. În ceea ce privește dezvoltarea sistemelor inteligente de transport (ITS), competențele revin Direcției politici în domeniul dezvoltării drumurilor, structură care are cinci unități de personal, dintre care patru sunt ocupate, și care coordonează procesul de elaborare a Strategiei Naționale și a Programului de implementare a Sistemului Inteligent de Transport.

La nivel operațional, Agenția Națională Transport Auto (ANTA) este autoritatea administrativă subordonată MIDR, responsabilă de implementarea politicilor publice și strategiilor naționale de dezvoltare în domeniul transporturilor rutiere, precum și de controlul și supravegherea respectării legislației naționale și internaționale de către operatorii de transport și întreprinderile care desfășoară activități conexe. ANTA are un efectiv total de 113 funcții, dintre care 97 sunt ocupate, asigurând un nivel funcțional ridicat de monitorizare și aplicare a reglementărilor. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 482/2025, Agenției

i-au fost atribuite, suplimentar, responsabilități privind gestionarea siguranței infrastructurii rutiere, consolidând astfel rolul instituțional în implementarea cadrului național de siguranță rutieră.

În exercitarea atribuțiilor sale, MIDR colaborează cu alte instituții implicate în procesul de dezvoltare și reglementare a sectorului. Ministerul Educației și Cercetării, și Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), asigură formarea profesională în domeniul transporturilor rutiere, prin acreditarea centrelor de instruire pentru conducători auto, manageri de transport și specialiști ADR, responsabili de eliberarea certificatelor de competență profesională.

De asemenea, Administrația Națională a Drumurilor (AND) are atribuții esențiale în întreținerea, repararea și dezvoltarea rețelei rutiere naționale, contribuind la asigurarea condițiilor tehnice optime pentru siguranța și eficiența circulației. La solicitarea ANTA, AND eliberează avize tehnice și preliminare care stabilesc itinerariile și restricțiile aplicabile transporturilor rutiere de mărfuri ce depășesc limitele de greutate sau dimensiuni autorizate, facilitând astfel o gestionare coordonată și sigură a traficului pe drumurile publice.

14.1.2. Planuri de viitor

14.1.2.1. Planuri legislative

Pentru perioada următoare, prioritățile strategice ale Republicii Moldova în domeniul transportului rutier vizează continuarea procesului de armonizare a cadrului național cu acquis-ul Uniunii Europene.

O acțiune prioritară este modificarea *Codului transporturilor rutiere nr. 150/2014* până la finele anului 2026, în vederea ajustării reglementărilor naționale la standardele europene privind accesul la profesie, transportul rutier de mărfuri și persoane, condițiile sociale aplicabile lucrătorilor mobili, precum și regulile de control și inspecție în trafic. Scopul principal al revizuirii Codului constă în transpunerea a 14 acte legislative europene din domeniul transporturilor rutiere, ceea ce va contribui la îmbunătățirea condițiilor de muncă și siguranță pentru operatori, la creșterea eficienței și competitivității sectorului, precum și la protecția sporită a drepturilor pasagerilor și angajaților din domeniu.

O altă direcție majoră de acțiune o constituie *accelerarea digitalizării sistemului de transport rutier* prin implementarea Sistemului de Transport Inteligent (STI), în conformitate cu standardele Uniunii Europene. Această reformă va genera beneficii multiple, printre care o mai bună gestionare a traficului, sporirea siguranței rutiere, optimizarea serviciilor de transport public, reducerea timpilor de călătorie și diminuarea impactului asupra mediului. Totodată, digitalizarea va contribui la transparența și acuratețea datelor operaționale, la eficientizarea proceselor administrative și la creșterea calității serviciilor pentru utilizatori. Pe termen lung, implementarea ITS va facilita integrarea Republicii Moldova în rețeaua europeană de transport și va sprijini dezvoltarea economică și conectivitatea regională. Ca prim pas, va fi elaborată Strategia Națională privind Sistemele de Transport Inteligente (ITS), care va defini cadrul instituțional, normativ și tehnologic pentru implementarea acestora, în paralel cu elaborarea Programului Național ITS, ce va include măsuri concrete pe termen scurt și mediu, aliniate cerințelor Uniunii Europene. În același timp, va fi asigurată transpunerea actelor legislative europene care reglementează implementarea și interoperabilitatea sistemelor ITS.

Un alt obiectiv prioritar este *dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi*, prin aprobarea Strategiei Naționale de e-Mobilitate și transpunerea Regulamentului (UE) 2023/1804 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi. Această măsură va sprijini tranziția către o mobilitate curată și sustenabilă, stimulând investițiile în stații de încărcare pentru vehicule electrice, alimentare cu hidrogen și alte surse alternative.

Totodată, urmează adoptarea proiectului de lege privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic, prin care se va transpune Directiva 2009/33/CE, consolidând astfel cadrul legal pentru promovarea achizițiilor publice verzi și reducerea emisiilor din transporturi.

Un alt obiectiv important îl reprezintă transpunerea Regulamentului (CE) 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, care va permite crearea unui sistem modern și echitabil *de compensare a serviciilor publice* și de garantare a drepturilor pasagerilor.

De asemenea, vor fi elaborate și aprobate aspectele metodologice și normele tehnice pentru elaborarea Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), care vor constitui instrumente-cheie pentru planificarea strategică a mobilității în orașe și pentru integrarea transportului urban cu rețelele regionale și naționale, în concordanță cu principiile mobilității inteligente, sigure și verzi promovate de Uniunea Europeană.

14.1.2.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrare

Pentru punerea în aplicare a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transporturilor rutiere, Republica Moldova va implementa un set cuprinzător de acțiuni orientate spre consolidarea capacității administrative, modernizarea infrastructurii digitale și asigurarea interoperabilității sistemelor informaționale, în conformitate cu cerințele și standardele europene.

Un obiectiv prioritar îl reprezintă consolidarea capacității administrative a Agenției Naționale Transport Auto (ANTA), pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE. În vederea creșterii eficienței și transparenței proceselor administrative, va fi dezvoltat în continuare Sistemul de Management Integrat al Transporturilor Rutiere, care va permite monitorizarea în timp real a serviciilor de transport public, optimizarea rutelor și furnizarea de informații actualizate pasagerilor.

Totodată, vor fi întreprinse măsuri pentru dezvoltarea, implementarea și asigurarea interoperabilității registrelor integrate în cadrul sistemului informațional „e-Autorizație Transport”. În acest sens, este planificată și ajustarea Registrului Național al Operatorilor de Transport Rutier, pentru a-l alinia la cerințele Regulamentului (CE) 1071/2009 și a facilita, ulterior, interconectarea cu Registrul European al Întreprinderilor de Transport Rutier (ERRU).

Pentru creșterea nivelului de profesionalizare în sector, se prevede dezvoltarea și implementarea Platformei de atestare profesională în cadrul ANTA, care va permite gestionarea digitalizată a certificatelor de competență profesională pentru conducători auto, manageri de transport și alte categorii de personal.

În vederea îmbunătățirii siguranței și fluidității traficului rutier, va fi dezvoltată și implementată Platforma de coordonare a traseelor de navigare, bazată pe date geospațiale și parametri de gabarit, care va facilita planificarea transporturilor agabaritice și emiterea rapidă a autorizațiilor aferente. Complementar, va fi pus în aplicare un sistem de control al cântăririi în mișcare a vehiculelor aflate în circulație pe drumurile publice, destinat prevenirii suprasolicitării infrastructurii rutiere și reducerii riscului de accidente.

Pentru consolidarea bazei de date statistice și a capacității analitice, va fi realizată actualizarea bazei de date privind accidentele rutiere, în conformitate cu setul comun de date CADaS (Common Accident Data Set), ceea ce va permite integrarea informațiilor la nivel european și va facilita elaborarea de politici bazate pe dovezi privind siguranța rutieră.

În paralel, se va continua digitalizarea serviciilor publice din domeniul transporturilor, inclusiv digitalizarea proceselor de înmatriculare a vehiculelor, pentru a asigura eficiență, transparență și acces rapid la servicii pentru cetățeni și operatori economici.

De asemenea, va fi asigurată operaționalizarea Punctului Național de Acces (NAP) desemnat, care va funcționa ca hub central de integrare și schimb de date pentru Sistemul de Transport Inteligent (ITS), în conformitate cu Directiva 2010/40/UE privind implementarea sistemelor inteligente de transport.

14.1.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Reieșind din gradul complex și specific al obiectivelor și măsurilor cuprinse în Anexa A și B, implementarea acestora într-un mod eficient necesită o abordare bazată pe sinergia și complementaritatea resurselor financiare, atât cele publice, cât și cele atrase din surse externe.

Astfel, costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 9673.3 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 7078.8 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor. Totodată, 2594.5 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 480822.05 mii lei, dintre care doar 62652.05 mii sunt acoperite din bugetul de stat, 23342.30 mii sunt acoperite de partenerii de dezvoltare, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 394827.70 mii lei.

14.2. Subcapitolul TRANSPORT FERROVIAR

14.2.1. Prezentarea generală a situației

14.2.1.1. Cadrul legislativ

În domeniul transportului feroviar, Codul transportului feroviar nr. 19/2022, intrat în vigoare la 18 februarie 2024, marchează un pas esențial în procesul de transpunere a acquis-ului Uniunii Europene. Actul legislativ stabilește bazele unui management independent al infrastructurii și al operațiunilor feroviare, precum și instituirea unor organisme independente de reglementare a pieței și de siguranță feroviară, menite

să asigure un tratament transparent, echitabil și nediscriminatoriu pentru piața de servicii feroviare din Republica Moldova.

În acest context, este în proces de reorganizare Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, cu scopul de a separa funcțiile de gestionare a infrastructurii de activitățile operaționale, în conformitate cu principiile spațiului feroviar unic european. Totodată, Codul introduce noi norme de guvernanta a pieței, prin crearea Agenției Feroviare, desemnată prin Hotărârea Guvernului nr. 759/2022 drept autoritate națională de siguranță feroviară, iar pentru garantarea unei piețe concurențiale și corecte, delegarea atribuțiilor de reglementare a pieței către Consiliul Concurenței.

Pentru consolidarea bazei financiare și a managementului infrastructurii, Hotărârea Guvernului nr. 264/2025 a aprobat contractul multianual pentru gestionarea infrastructurii feroviare, elaborat în conformitate cu Anexa V la Directiva (UE) 2012/34/UE. Acest instrument asigură o planificare predictibilă a finanțării și întreținerii infrastructurii, inclusiv pentru lucrările de reparație majoră. În același sens, Hotărârea Guvernului nr. 665/2025 a aprobat contractul-model pentru serviciile publice de transport feroviar de călători, contribuind la creșterea transparenței și la standardizarea serviciilor publice.

Pe componenta de *siguranță și competențe profesionale*, Hotărârea Guvernului nr. 792/2023 a transpus parțial Directiva 2007/59/CE privind certificarea mecanicilor de locomotivă, stabilind cerințele de formare și atestare profesională a acestora.

De asemenea, au fost înregistrate progrese semnificative privind *drepturile pasagerilor*, prin Hotărârea Guvernului nr. 593/2023, care asigură transpunerea parțială a Regulamentului (UE) 2021/782. Aceasta garantează drepturile fundamentale ale pasagerilor feroviar, precum rambursarea, asistența în caz de întârzieri și accesibilitatea pentru persoanele cu mobilitate redusă, stabilind totodată reguli uniforme de furnizare a serviciilor.

În ceea ce privește *interoperabilitatea sistemului feroviar*, dispozițiile Directivei (UE) 2016/797 au fost transpuse parțial prin Codul transporturilor feroviare nr. 19/2022 și Hotărârea Guvernului nr. 725/2024, care aprobă Regulamentul privind interoperabilitatea sistemului feroviar. În completare, au fost aprobate 9 specificații tehnice de interoperabilitate (STI), prin acte normative ce asigură conformitatea cu cerințele UE pentru subsistemele: „energie”, „material rulant”, „siguranță în tuneluri”, „control-comandă și semnalizare”, „aplicații telematice pentru servicii de călători” și „accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități”.

În paralel, Republica Moldova a continuat transpunerea Directivei (UE) 2016/798 privind *siguranța feroviară* prin adoptarea unui set coerent de acte secundare menite să consolideze cadrul național în domeniul siguranței. Astfel, Hotărârea Guvernului nr. 725/2024 a instituit Regulamentul privind siguranța feroviară, împreună cu alte reglementări conexe, stabilind cerințele generale de organizare și supraveghere a siguranței în sistemul feroviar. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 896/2024 a reglementat procedura de eliberare a certificatelor de siguranță pentru întreprinderile feroviare, iar Hotărârea Guvernului nr. 230/2025 a stabilit condițiile și cerințele pentru acordarea autorizațiilor de transport feroviar. În completare, Hotărârea Guvernului nr. 378/2025 a asigurat transpunerea Regulamentului delegat (UE) 2018/762 privind metodele comune de siguranță și a Regulamentului (UE) 1078/2012 referitor la monitorizarea siguranței de către operatori, administratori de infrastructură și entitățile responsabile cu întreținerea, consolidând astfel mecanismele naționale de gestionare și supraveghere a siguranței feroviare.

În pofida acestor progrese, sectorul feroviar din Republica Moldova continuă să se confrunte cu provocări majore de ordin tehnic, financiar și operațional. Infrastructura feroviară rămâne semnificativ degradată, cu numeroase restricții de viteză, ceea ce afectează competitivitatea transportului feroviar, crește costurile de operare și reduce atractivitatea serviciilor. În plus, materialul rulant învechit și insuficient și lipsa unui mecanism sustenabil de finanțare limitează capacitatea de modernizare.

14.2.1.2. Capacități administrative

Potrivit Codului transportului feroviar nr. 19/2022, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are rolul de autoritate centrală de specialitate responsabilă pentru elaborarea și promovarea politicii de stat în domeniul transportului feroviar. Misiunea sa constă în asigurarea dezvoltării durabile a sectorului feroviar, prin elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice orientate spre siguranța traficului, eficiența economică și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de transportul feroviar.

În cadrul ministerului, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, precum și în monitorizarea implementării acquis-ului Uniunii Europene în domeniu. Direcția dispune de șase unități, dintre care patru sunt ocupate, ceea ce denotă necesitatea consolidării capacității sale instituționale.

Agencia Feroviară, creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 759/2022, are ca obiectiv principal implementarea și realizarea politicilor în domeniul transportului feroviar și al siguranței feroviare. În calitate de autoritate națională de siguranță feroviară, Agenția exercită funcții de control, certificare și autorizare, eliberând autorizații de transport feroviar, autorizații și certificate de siguranță, precum și permise pentru mecanicii de locomotivă. Instituția are un efectiv limită de 27 de posturi, însă, la moment, doar 9 funcții sunt ocupate, ceea ce afectează capacitatea operațională și limitează posibilitatea exercitării depline a atribuțiilor sale.

Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” rămâne operatorul feroviar național, responsabil de întreținerea și exploatarea infrastructurii feroviare, precum și de prestarea serviciilor de transport de mărfuri și pasageri la nivel național și internațional. În prezent, CFM se află într-un amplu proces de reorganizare structurală, pentru separarea activităților de infrastructură și operaționale, prin constituirea a două entități distincte. Reorganizarea are drept scop alinierea modelului de guvernare la principiile Uniunii Europene, promovarea transparenței financiare, creșterea eficienței operaționale și pregătirea pentru liberalizarea pieței feroviare, inclusiv prin atragerea de investiții private.

De asemenea, Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, instituție aflată în subordinea directă a Guvernului, este autoritatea administrativă centrală specializată în investigarea evenimentelor de transport. Rolul său principal este determinarea cauzelor și circumstanțelor accidentelor și incidentelor feroviare, precum și formularea de recomandări de siguranță menite să prevină repetarea acestora.

În același timp, Consiliul Concurenței îndeplinește rolul de organism național de reglementare a pieței feroviare.

14.2.2. Planuri de viitor

14.2.2.1. Planuri legislative

Prioritățile strategice pentru dezvoltarea sectorului feroviar vizează finalizarea procesului de reformă structurală, consolidarea cadrului instituțional și pregătirea sectorului pentru deschiderea pieței către întreprinderi feroviare naționale, în conformitate cu obiectivele celui de-al patrulea pachet feroviar al Uniunii Europene.

Pentru următoarea perioadă, o prioritate o constituie finalizarea reformei sectorului feroviar prin separarea clară a funcțiilor de administrare a infrastructurii de cele de operare, asigurând un cadru competitiv, transparent și eficient pentru accesul liber al operatorilor feroviari la piață. Această reformă va permite liberalizarea treptată a pieței serviciilor feroviare și integrarea Republicii Moldova în spațiul feroviar unic european (SERA).

În paralel, Republica Moldova va continua transpunerea Directivei (UE) 2016/798 privind siguranța feroviară, prin consolidarea cadrului legislativ și instituțional, precum și prin consolidarea capacităților Agenției Feroviare, pentru a asigura o supraveghere eficientă și aliniată la cerințele europene.

Un alt obiectiv esențial îl constituie stabilirea unor criterii clare, obiective și transparente pentru alocarea capacităților de infrastructură feroviară, care să garanteze accesul echitabil la rețea, să optimizeze utilizarea acesteia și să prevină orice formă de discriminare între operatori.

De asemenea, va fi asigurată avansarea transunerii Directivei 2007/59/CE privind certificarea mecanicilor de locomotivă, pentru armonizarea sistemului de instruire, evaluare și atestare profesională cu standardele de formare și certificare aplicate la nivelul Uniunii Europene.

Suplimentar, va continua transpunerea completă a specificațiilor tehnice de interoperabilitate (STI) pentru toate subsistemele feroviare în scopul asigurării compatibilității tehnice și operaționale între rețeaua feroviară națională și cea europeană.

14.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru consolidarea și modernizarea sectorului feroviar, Republica Moldova își propune implementarea unui set de măsuri prioritare menite să asigure alinierea completă la cerințele acquis-ului Uniunii Europene, creșterea eficienței instituționale și integrarea progresivă în spațiul feroviar unic european.

În acest sens, vor fi puse în aplicare instrumentele contractuale esențiale pentru sustenabilitatea sectorului: Contractul multianual pentru întreținerea și dezvoltarea infrastructurii feroviare, care va asigura planificarea predictibilă a finanțării lucrărilor de reabilitare și modernizare, și Contractul de servicii publice pentru transportul feroviar de pasageri, menit să asigure furnizarea unor servicii de calitate, la standarde europene, și să consolideze rolul transportului feroviar în mobilitatea durabilă.

Un obiectiv prioritar îl constituie atragerea investițiilor pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare. Aceste investiții vor contribui la îmbunătățirea performanței rețelei, la creșterea siguranței și la reducerea impactului asupra mediului prin orientarea către transportul alternativ.

Pentru asigurarea unui cadru instituțional eficient, se va urmări consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale Agenției Feroviare, astfel încât aceasta să poată îndeplini în mod eficient atribuțiile care îi revin în implementare prevederilor actelor UE în domeniu. În paralel, se vor întreprinde măsuri pentru dezvoltarea și interoperabilitatea sistemelor operaționale și a bazelor de date ale Agenției Feroviare cu cele ale Agenției Uniunii Europene pentru Căile Ferate (ERA), în vederea schimbului eficient de informații și a integrării în rețelele europene de siguranță și interoperabilitate.

De asemenea, vor fi inițiate consultări strategice privind aderarea Republicii Moldova la coridoarele feroviare de transport de marfă europene, în scopul integrării logistice și comerciale a rețelei naționale în fluxurile internaționale de transport.

14.2.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 6929.75 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 5279.75 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 1650 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 671707.90 mii lei, dintre care doar 650771.80 mii sunt acoperite din bugetul de stat, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 20936.10 mii lei.

14.3. Subcapitolul TRANSPORT MARITIM

14.3.1. Prezentarea generală a situației

14.3.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul juridic național în domeniul transportului maritim este în prezent parțial aliniat la acquis-ul Uniunii Europene, fiind realizate progrese semnificative în armonizarea legislației și instituțiilor relevante.

Un progres notabil în direcția alinierii la Regulamentul (UE) 2019/1239 privind instituirea unui mediu de ghișeu unic maritim european a fost realizat prin Hotărârea Guvernului nr. 862/2023, care aprobă Regulamentul de instituire a Sistemului de informare și monitorizare a traficului navelor maritime, și Hotărârea Guvernului nr. 1078/2023, care aprobă Conceptul Sistemului informațional „Ghișeu unic în domeniul maritim”. Aceste acte normative stabilesc baza pentru crearea unui sistem național integrat de gestionare a informațiilor maritime, menit să simplifice și armonizeze formalitățile de raportare ale navelor, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene privind digitalizarea și interoperabilitatea fluxurilor de date maritime.

În domeniul protecției mediului maritim, Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, completată de Hotărârea Guvernului nr. 544/2024, instituie cadrul pentru monitorizarea, raportarea și verificarea (MRV) a emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din transportul maritim. Aceste acte transpun parțial Regulamentul (UE) 2015/757, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449 privind formularele și procedurile standardizate pentru raportarea emisiilor, precum și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928 referitor la determinarea încărcăturii transportate de diferite tipuri de nave. Prin aceste măsuri, Republica Moldova contribuie la reducerea impactului climatic al transportului maritim și la alinierea la politicile europene privind decarbonizarea sectorului transporturilor.

În ceea ce privește responsabilitățile statului port, Directiva 2009/16/CE privind controlul statului port a fost transpusă parțial prin Hotărârea Guvernului nr. 183/2024, care aprobă Regulamentul-cadru privind respectarea obligațiilor statului port. Acesta stabilește procedurile de inspecție și control al navelor în porturile Republicii Moldova, consolidând capacitățile instituționale în domeniul siguranței maritime.

Republica Moldova a depus eforturi substanțiale pentru eliminarea de pe Lista Neagră a Memorandumului de Înțelegere de la Paris (Paris MoU). În acest scop, au fost adoptate Regulile de înregistrare de stat a navelor prin Hotărârea Guvernului nr. 1035/2023, care stabilesc criterii clare de eligibilitate și operare sub pavilionul național. În septembrie 2025, a fost aprobată o Foaie de Parcurs detaliată pentru excluderea de pe Lista Neagră a Paris MoU, document strategic care include măsuri legislative, administrative și tehnice menite să îmbunătățească performanța statului de pavilion, să întărească controlul tehnic asupra navelor și să asigure alinierea deplină la standardele Uniunii Europene.

În ceea ce privește responsabilitățile statului de pavilion, Hotărârea Guvernului nr. 414/2020 a aprobat Regulamentul-cadru privind respectarea obligațiilor statului de pavilion, asigurând transpunerea parțială a Directivei 2009/21/CE. Actul stabilește mecanisme clare de control, supraveghere și conformitate pentru navele care arborează pavilionul Republicii Moldova, contribuind la îmbunătățirea standardelor de siguranță și a reputației internaționale a pavilionului moldovenesc.

Pe dimensiunea formării profesionale și a calificării personalului navigant, Hotărârea Guvernului nr. 298/2024 transpune parțial Directiva (UE) 2022/993 privind nivelul minim de pregătire a navigatorilor, prin aprobarea Regulamentului privind determinarea echipajului minim de siguranță al navelor maritime și mixte. Măsura contribuie la armonizarea cerințelor de formare și certificare profesională cu standardele stabilite de Organizația Maritimă Internațională (OMI) și Uniunea Europeană, consolidând profesionalismul și siguranța personalului din sector.

În ceea ce privește investigarea accidentelor maritime, Legea nr. 213/2021 oferă cadrul general de investigare a accidentelor și incidentelor maritime produse în apele teritoriale și pe căile navigabile interioare, transpunând parțial Directiva 2009/18/CE. În completare, Hotărârea Guvernului nr. 511/2024 a aprobat Metodologia comună pentru investigarea accidentelor și incidentelor maritime, conform Regulamentului (UE) 1286/2011, introducând proceduri armonizate de analiză, raportare și comunicare a rezultatelor investigațiilor, în scopul îmbunătățirii siguranței maritime și prevenirii incidentelor.

În domeniul siguranței și securității maritime, Republica Moldova a aliniat parțial legislația națională la Regulamentul (UE) 530/2012 privind navele petroliere cu cocă dublă, prin Hotărârea Guvernului nr. 733/2016, și la Regulamentul (CE) 336/2006 privind implementarea Codului Internațional de Management al Siguranței (ISM), prin Hotărârea Guvernului nr. 76/2020. În ceea ce privește securitatea portuară, Hotărârea Guvernului nr. 23/2024 privind consolidarea securității portuare și a navelor reprezintă un pas important spre alinierea la Regulamentul (CE) 725/2004 privind securitatea navelor și a instalațiilor portuare, precum și la Directiva 2005/65/CE privind securitatea porturilor.

În plus, prin Hotărârea Guvernului nr. 413/2021, Republica Moldova a instituit Sistemul de informare și monitorizare a traficului navelor maritime (VTMIS), transpunând parțial Directiva 2002/59/CE.

14.3.1.2. Capacități administrative

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este responsabil de elaborarea, promovarea și coordonarea politicii Guvernului în domeniul transportului maritim, contribuind la dezvoltarea durabilă, sigură și eficientă a transportului maritim al Republicii Moldova. Funcțiile sale principale vizează elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice privind dezvoltarea transportului maritim în condiții de siguranță a navigației, securitate a navelor și a facilităților portuare, precum și îmbunătățirea calității și competitivității serviciilor maritime. În cadrul ministerului, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, precum și de monitorizarea procesului de transpunere și implementare a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transportului maritim. Direcția dispune de șase posturi, dintre care patru sunt ocupate, fapt ce evidențiază necesitatea consolidării capacităților instituționale și de personal, pentru a asigura o coordonare eficientă a procesului de armonizare legislativă și de integrare europeană.

Agenția Navală a Republicii Moldova, instituție administrativă subordonată ministerului, are ca obiectiv principal implementarea politicii de stat în domeniul transportului maritim și asigurarea respectării cadrului legislativ național și internațional de către operatorii maritimi. Agenția are rolul de a garanta siguranța navigației, securitatea navelor și a infrastructurii portuare, precum și de a aplica standardele și recomandările Organizației Maritime Internaționale (OMI). Agenția dispune de un efectiv total de 45 de posturi, dintre care doar 30 sunt ocupate în prezent, ceea ce limitează capacitatea sa operațională. În acest context, se impune consolidarea capacităților instituționale și a resurselor umane ale Agenției Navale, prin recrutarea și formarea de personal specializat, modernizarea instrumentelor de lucru și intensificarea cooperării internaționale, astfel încât aceasta să poată asigura implementarea deplină a cerințelor acquis-ului Uniunii Europene și a standardelor Organizației Maritime Internaționale, contribuind la dezvoltarea unui sistem maritim sigur, eficient și conform cu practicile europene.

14.3.2. Planuri de viitor

14.3.2.1. Planuri legislative

Pentru următoarea perioadă, Republica Moldova va continua procesul de armonizare a cadrului legislativ național cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul transportului maritim, printr-un set amplu de

acțiuni legislative menite să consolideze guvernanta sectorului, siguranța navigației și responsabilitatea de mediu.

O prioritate esențială o reprezintă transpunerea Regulamentului (UE) 2017/352 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 februarie 2017, care stabilește un cadru comun pentru furnizarea serviciilor portuare și normele privind transparența financiară a porturilor. Implementarea acestui regulament va asigura un regim unitar de funcționare a porturilor, va îmbunătăți eficiența operațională și concurențială a serviciilor portuare.

În paralel, sunt planificate mai multe inițiative legislative privind aderarea Republicii Moldova la convențiile internaționale maritime fundamentale, care vor consolida poziția țării ca stat de pavilion responsabil și vor asigura conformitatea cu standardele Organizației Maritime Internaționale (OMI) și ale Uniunii Europene. Printre acestea se numără:

- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională de la Hong Kong din 2009 privind reciclarea sigură și ecologică a navelor.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția privind munca în sectorul maritim (MLC 2006).
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția din 1976 privind limitarea răspunderii pentru creanțe maritime.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională de la Nairobi din 2007 privind ridicarea epavelor.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională din 2001 privind răspunderea civilă pentru daunele provocate de poluarea cu hidrocarburi utilizate pentru propulsia navei.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională din 1996 privind răspunderea și despăgubirile pentru prejudicii cauzate de transportul pe mare al substanțelor periculoase și nocive (Convenția HNS).
- Proiectul de lege privind aderarea la Protocolul din 2003 la Convenția internațională din 1992 privind crearea unui fond internațional pentru compensarea prejudiciilor cauzate de poluarea cu hidrocarburi.
- Proiectul de lege privind aderarea la Acordul de la Cape Town din 2012 privind punerea în aplicare a dispozițiilor Protocolului de la Torremolinos referitor la siguranța navelor de pescuit.

14.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

O direcție prioritară o constituie consolidarea capacității autorităților de control la frontierele portuare în aplicarea prevederilor Convenției FAL, cu un accent deosebit pe instruirea în utilizarea sistemului de ghișeu unic maritim pentru procedurile de trecere a frontierei, inclusiv prelucrarea formularelor FAL și executarea funcțiilor conexe.

În vederea dezvoltării infrastructurii digitale a sectorului maritim, este planificată realizarea unui studiu de fezabilitate pentru definirea specificațiilor tehnice necesare dezvoltării Sistemului Informațional „Ghișeu Unic Maritim”, urmată de implementarea propriu-zisă a acestui sistem informatic național. Acesta va permite integrarea și digitalizarea procedurilor portuare, reducerea timpilor de procesare, simplificarea formalităților administrative și interoperabilitatea cu sistemele electronice europene.

Un alt obiectiv important îl reprezintă realizarea unui studiu de fezabilitate privind sistemul de monitorizare portuară a traficului navelor și a comunicațiilor costiere (VCC), în scopul extinderii capacităților de supraveghere și al îmbunătățirii siguranței navigației, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor moderne de comunicație și management al traficului maritim.

În același timp, se urmărește consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale Agenției Navale a Republicii Moldova, astfel încât aceasta să poată îndeplini eficient responsabilitățile care îi revin în conformitate cu cerințele acquis-ului Uniunii Europene.

O altă prioritate strategică o constituie consolidarea cooperării cu Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA), prin alinierea procedurilor naționale de conectivitate și interoperabilitate cu sistemele digitale ale EMSA, pentru a asigura un schimb rapid, securizat și eficient de informații privind siguranța navigației, monitorizarea traficului și protecția mediului marin.

Totodată, vor continua acțiunile de implementare a Foii de Parcurs privind excluderea Republicii Moldova de pe Lista Neagră a Memorandumului de Înțelegere de la Paris (Paris MoU), prin consolidarea cadrului normativ și instituțional, optimizarea procedurilor de inspecție a navelor, creșterea competenței tehnice a inspectorilor și alinierea la bunele practici europene în domeniul controlului statului portului.

14.3.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 3588.1 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 2388.1mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 1200 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 62790.77 mii lei, dintre care doar 1799.77 mii sunt acoperite din bugetul de stat, 620 mii sunt acoperite de partenerii de dezvoltare, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 60371.00 mii lei.

14.4. Subcapitolul TRANSPORT PE CĂI NAVIGABILE INTERIOARE

14.4.1. Prezentarea generală a situației

14.4.1.1.Cadrul legislativ

Cadrul normativ național al Republicii Moldova este parțial aliniat cu acquis-ul Uniunii Europene privind transportul pe căile navigabile interioare, fiind necesare în continuare ajustări legislative pentru a asigura conformitatea deplină cu standardele europene în materie de siguranță, eficiență și interoperabilitate.

Legea nr. 176/2013 privind transportul pe căi navigabile interioare garantează libertatea desfășurării activităților de transport, fără a impune interdicții sau restricții privind accesul la piață. Totuși, cadrul normativ general necesită consolidare și actualizare pentru a corespunde cerințelor Uniunii Europene referitoare la certificarea tehnică a navelor, mecanismele de supraveghere a autorităților competente și digitalizarea proceselor de monitorizare și control.

În domeniul cerințelor tehnice pentru navele de navigație interioară, prin Hotărârea Guvernului nr. 723/2023 privind regulile și standardele pentru inspecția tehnică a navelor și recunoașterea societăților de clasificare în domeniul navigației interioare, au fost transpuse parțial prevederile Directivei (UE) 2016/1629 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 septembrie 2016, care stabilește standardele tehnice uniforme pentru navele de navigație interioară în spațiul european.

De asemenea, prin Hotărârea Guvernului nr. 377/2025, Republica Moldova a transpus parțial prevederile Directivei 2005/44/CE privind Serviciile de Informații Fluviale (RIS) armonizate pentru căile navigabile interioare din Uniunea Europeană. Această hotărâre stabilește baza juridică pentru implementarea sistemului RIS la nivel național, având ca obiectiv sporirea siguranței navigației, creșterea eficienței operaționale și a protecției mediului, precum și integrarea transportului fluvial în rețeaua europeană de transport multimodal.

14.4.1.2. Capacități administrative

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este responsabil de elaborarea, promovarea și coordonarea politicii Guvernului în domeniul transportului pe căile navigabile interioare, contribuind la dezvoltarea durabilă, sigură și eficientă a acestui sector în Republica Moldova. În cadrul ministerului, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, precum și de monitorizarea procesului de transpunere și implementare a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transportului pe căile navigabile interioare. Direcția dispune de șase posturi, dintre care patru sunt ocupate, fapt ce evidențiază necesitatea consolidării capacităților instituționale și de personal, în vederea asigurării unei coordonări eficiente a procesului de armonizare legislativă, de integrare europeană și de dezvoltare sustenabilă a transportului fluvial.

Agenția Navală a Republicii Moldova, instituție administrativă subordonată ministerului, are ca obiectiv principal implementarea politicii de stat în domeniul transportului pe căile navigabile interioare și asigurarea respectării cadrului legislativ național și internațional. Agenția dispune de un efectiv total de 45 de posturi, dintre care doar 30 sunt ocupate în prezent, ceea ce limitează capacitatea sa operațională și afectează eficiența activităților de supraveghere și control.

14.4.2. Planuri de viitor

14.4.2.1. Planuri legislative

Pentru perioada următoare, este prevăzută elaborarea unui nou Cod Naval, în conformitate cu reglementările și standardele Uniunii Europene, care va consolida baza juridică pentru dezvoltarea unui sector al transportului pe căile navigabile interioare sigur, modern și competitiv.

Totodată, va fi asigurată transpunerea cadrului legislativ al Uniunii Europene privind calificările profesionale și accesul la ocupațiile din domeniul navigației interioare, având ca obiectiv armonizarea standardelor de formare, certificare și recunoaștere a competențelor personalului navigant cu cele aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene.

De asemenea, va continua transpunerea Directivei 2005/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind Serviciile de Informații Fluviale (RIS) armonizate pe căile navigabile interioare din Uniunea Europeană. Avansarea transpunerii va permite dezvoltarea și integrarea sistemului național RIS în rețeaua europeană, contribuind la creșterea siguranței navigației, optimizarea gestionării traficului fluvial și sporirea eficienței și durabilității transportului pe căile navigabile interioare.

14.4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru perioada următoare, sunt planificate acțiuni orientate spre consolidarea cadrului instituțional și tehnic necesar modernizării navigației interioare și alinierii acesteia la standardele europene. Printre acestea se numără participarea la programe de formare, licențiere și schimb de experiență cu statele UE, având ca scop armonizarea procedurilor și a standardelor privind certificarea personalului navigant.

De asemenea, vor fi întreprinse măsuri pentru identificarea, evaluarea și recunoașterea centrelor de formare a navigatorilor, în vederea creării unui sistem acreditat de instruire profesională conform cerințelor Uniunii Europene. În paralel, va fi promovată semnarea unui acord de cooperare internațională care să permită recunoașterea reciprocă a certificatelor de calificare în navigația interioară de către statele membre ale Uniunii Europene.

Un alt obiectiv prioritar îl reprezintă dezvoltarea și implementarea Sistemului Informațional „Servicii Informaționale Fluviale” (RIS), care va contribui la digitalizarea, monitorizarea și optimizarea traficului pe căile navigabile interioare, sporind siguranța, eficiența operațională și integrarea în rețeaua europeană de transport multimodal.

14.4.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 15846.03 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 10696.03 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 5150 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 60885.00 mii lei, dintre care doar 485.00 mii sunt acoperite din bugetul de stat, iar 60400.00 mii lei rămân neacoperite.

14.5. Subcapitolul TRANSPORT AERIAN

14.5.1. Prezentarea generală a situației

14.5.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul juridic național în domeniul aviației civile este fundamentat pe Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, care constituie baza armonizării continue a legislației interne cu acquis-ul Uniunii Europene. În ultimii ani, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în procesul de aliniere a cadrului normativ la standardele europene, prin adoptarea și actualizarea unui set complex de acte normative ce reglementează principalele domenii ale aviației civile, implementând în legislația națională mai mult de jumătate dintre actele juridice prevăzute în Acordul privind Spațiul Aerian Comun între Uniunea Europeană și Republica Moldova.

Siguranța și operațiunile aeriene sunt reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 612/2022 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative aferente operațiunilor aeriene, care asigură o aliniere parțială la Regulamentul (UE) 965/2012. Prin intermediul acestui act, au fost consolidate competențele Autorității Aeronautice Civile (AAC) în domeniul certificării și supravegherii operatorilor aerieni. În ceea ce privește formarea personalului aeronautic, cadrul legal este reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 204/2020 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul de zbor al aviației civile, care transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 1178/2011 și ale Regulamentului delegat (UE) 2020/723. Acest act definește mecanismele de instruire și certificare a organizațiilor de instruire aprobate, contribuind la creșterea nivelului de profesionalism și competență a personalului de zbor.

Domeniul navigabilității inițiale și continue este reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 și Hotărârea Guvernului nr. 465/2025, care asigură o aliniere parțială la Regulamentele (UE) 748/2012 și 1321/2014, incluzând modificările ulterioare. Aceste acte stabilesc cerințele privind certificarea și menținerea navigabilității aeronavelor, produselor, pieselor și echipamentelor, precum și autorizarea organizațiilor de proiectare, producție și întreținere. Totodată, raportarea și analiza evenimentelor de siguranță sunt reglementate printr-un cadru legislativ parțial transpus cu Regulamentul (UE) 376/2014, care instituie procedurile de raportare, analiză și monitorizare a evenimentelor din aviația civilă, consolidând cultura siguranței și prevenției în sector.

Răspunderea civilă și cerințele de asigurare pentru operatorii aerieni și operatorii de aeronave sunt stabilite prin Legea nr. 118/2020, care transpune prevederile Regulamentelor (CE) 785/2004 și 2027/97 și reflectă principiile Convenției de la Montreal (1999) privind transportul aerian internațional.

În ceea ce privește alocarea sloturilor orare pe aeroporturi, cadrul normativ este reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 462/2018, care asigură o aliniere parțială cu Regulamentul (CEE) 95/93 al Consiliului, stabilind reguli transparente, neutre și nediscriminatorii pentru distribuirea capacităților aeroportuare și facilitarea accesului noilor operatori.

Reglementarea tarifelor aeroportuare se realizează în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 476/2016 privind aprobarea Metodologiei de calcul și aprobare a tarifelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 378/2024, care transpune parțial Directiva 2009/12/CE.

Accesul la piața serviciilor de handling la sol este asigurat prin Hotărârea Guvernului nr. 971/2017, care transpune parțial Directiva 96/67/CE, stabilind condițiile de acces la piață, categoriile de servicii și procedura de certificare a furnizorilor, garantând totodată un nivel înalt de siguranță și supraveghere operațională.

În domeniul protecției mediului și reducerii poluării fonice, Hotărârea Guvernului nr. 246/2019 asigură o aliniere parțială cu Regulamentul (UE) 598/2014 și Directiva 2006/93/CE, stabilind regulile și procedurile pentru introducerea restricțiilor de operare legate de zgomot în cadrul unei abordări echilibrate promovate la nivelul Uniunii Europene.

Cadrul național de reglementare al Republicii Moldova asigură, de asemenea, protecția drepturilor pasagerilor în conformitate cu legislația UE, în special cu prevederile Regulamentului (CE) 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu dizabilități și ale persoanelor cu mobilitate redusă atunci când călătoresc pe calea aerului. Transpunerea acestui regulament a fost realizată prin intermediul Programului național de facilitare a transportului aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 147/2022, care stabilește măsuri menite să asigure accesul egal și tratamentul nediscriminatoriu al tuturor pasagerilor, consolidând astfel protecția drepturilor acestora în raport cu operatorii aerieni și infrastructura aeroportuară.

De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 612/2022 transpune Directiva 2000/79/CE privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă. Cadrul instituțional existent permite monitorizarea permanentă a respectării limitărilor privind timpul de zbor și odihnă prin raportări periodice și supravegherea continuă exercitată de Autoritatea Aeronautică Civilă.

14.5.1.2. Capacități administrative

Potrivit Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, responsabilitatea elaborării și promovării politicii de stat în domeniul aviației civile revine Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Ministerul exercită această competență prin elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice orientate spre dezvoltarea durabilă a sectorului aviației civile, în condițiile garantării siguranței zborurilor, securității aeronautice și calității serviciilor furnizate. În cadrul Serviciului politici în domeniul transportului aerian sunt prevăzute trei unități de personal, toate fiind ocupate, ceea ce asigură funcționalitatea integrală a structurii de specialitate.

Implementarea politicilor de stat și supravegherea aplicării cadrului normativ în domeniul aviației civile sunt asigurate de Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC), instituție administrativă aflată în subordinea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Misiunea AAC constă în aplicarea și respectarea cadrului legal național, precum și în supravegherea conformității activităților persoanelor fizice și juridice din domeniul aviației civile cu cerințele de siguranță și securitate aeronautică. AAC asigură aplicarea cadrului normativ prin activități de certificare, supraveghere continuă și control al operatorilor, personalului aeronautic, organizațiilor de instruire, contribuind astfel la menținerea unui nivel înalt al siguranței aeriene și la consolidarea încrederii publice în sistemul aviației civile. Autoritatea dispune de un efectiv-limită de 93 de posturi, dintre care 81 sunt ocupate.

Totodată, Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA” are ca obiectiv principal furnizarea serviciilor de navigație aeriană (ANS) pentru aeronavele care efectuează zboruri în spațiul aerian al Republicii Moldova. Activitatea întreprinderii se desfășoară în conformitate cu procedurile, standardele și practicile naționale și internaționale, având drept scop asigurarea siguranței, regularității și eficienței navigației aeriene.

14.5.2. Planuri de viitor

14.5.2.1. Planuri legislative

În vederea consolidării cadrului normativ și instituțional în domeniul aviației civile și al realizării alinierii depline la acquis-ul Uniunii Europene, Republica Moldova își propune implementarea următoarelor acțiuni strategice.

Adoptarea noului Cod aerian al Republicii Moldova, care va asigura armonizarea integrală a legislației naționale cu standardele Uniunii Europene, inclusiv cu dispozițiile relevante ale Regulamentului (UE) 2018/1139 privind normele comune în domeniul aviației civile și ale Regulamentelor Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (EASA). Adoptarea noului Cod va permite crearea unui cadru legislativ modern, coerent și complet aliniat principiilor Uniunii Europene privind siguranța, securitatea și sustenabilitatea aviației.

Se va urmări realizarea alinierii complete cu acquis-ul Uniunii Europene privind Cerul Unic European (Single European Sky), inclusiv integrarea cerințelor referitoare la managementul traficului aerian, interoperabilitatea sistemelor, performanța operațională și protecția mediului, în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian.

Va fi aprobat Regulamentul privind stabilirea regulilor și procedurilor pentru operațiunile cu sisteme de aeronave fără pilot la bord (UAS) în spațiul aerian național, inclusiv în spațiul U-space, în conformitate cu cadrul normativ european aplicabil. Această acțiune va asigura integrarea treptată a operațiunilor UAS în spațiul aerian, prin aplicarea standardelor europene de siguranță, navigabilitate și supraveghere.

De asemenea, va fi asigurată transpunerea în legislația națională a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/1109 al Comisiei din 10 aprilie 2024, care stabilește normele de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 în ceea ce privește cerințele pentru autoritățile competente, procedurile administrative și cerințele privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord. În completare, va fi transpus și Regulamentul delegat (UE) 2024/1107 al Comisiei din 13 martie 2024, care stabilește norme detaliate privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu.

Totodată, va fi inițiat procesul de transpunere și implementare a Regulamentului (UE) 2023/2405 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru un transport aerian durabil (ReFuelEU Aviation). Acesta va contribui la promovarea utilizării combustibililor sustenabili pentru aviație (SAF), reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și integrarea sectorului aviației Republicii Moldova în obiectivele climatice și de mediu ale Uniunii Europene.

14.5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării cadrului legislativ și instituțional în domeniul aviației civile și a asigurării alinierii depline la standardele și cerințele Uniunii Europene, Republica Moldova va continua procesul de modernizare a sectorului prin implementarea unui set complex de măsuri coordonate, orientate spre creșterea siguranței, accesibilității și performanței operaționale.

Inițial, vor fi întreprinse acțiuni menite să sporească gradul de informare și incluziune a pasagerilor. Astfel, se va asigura extinderea materialelor de informare în formate accesibile, adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități și persoanelor cu mobilitate redusă, concomitent cu desfășurarea campaniilor tematice de informare și conștientizare privind drepturile pasagerilor și condițiile de accesibilitate în transportul aerian. Totodată, se va îmbunătăți sistemul de informare și semnalizare pe paginile web ale instituțiilor din domeniu și în terminalele aeroportuare, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale și cu cerințele Regulamentului (CE) 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului.

Totodată, vor fi desfășurate campanii de informare și conștientizare destinate părților interesate relevante, vizând noul cadru normativ aferent implementării inițiativei „Cerul Unic European” (Single European Sky). Aceste acțiuni vor contribui la creșterea gradului de înțelegere a noilor reguli, la

consolidarea cooperării interinstituționale și la aplicarea uniformă a standardelor europene privind managementul traficului aerian.

Pentru modernizarea infrastructurii tehnice și digitale a sectorului, se va realiza achiziționarea și implementarea unei platforme digitale integrate pentru autorizarea, operarea și monitorizarea zborurilor UAS (sisteme de aeronave fără pilot la bord). Aceasta va facilita integrarea zborurilor UAS în spațiul aerian național, în conformitate cu cerințele privind gestionarea spațiului U-space, contribuind la implementarea standardelor europene de siguranță, supraveghere și interoperabilitate.

În continuarea procesului de digitalizare a managementului traficului aerian, se va implementa sistemul de comunicații prin legătura de date controlor–pilot (Controller–Pilot Data Link Communications – CPDLC), în scopul modernizării infrastructurii de comunicații aeronautice și al alinierii acesteia la cerințele Planului general european de management al traficului aerian (ATM Master Plan). Complementar, se va efectua achiziționarea a trei stații pentru echipamente de măsurare a distanței (Distance Measuring Equipment – DME), necesare pentru îmbunătățirea preciziei navigației aeriene și creșterea capacității infrastructurii de navigație, în conformitate cu cerințele EUROCONTROL și EASA.

În vederea asigurării unei implementări eficiente a acestor măsuri, va fi consolidată capacitatea instituțională și funcțională a Autorității Aeronautice Civile, prin dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului, optimizarea structurilor de supraveghere și îmbunătățirea resurselor tehnice și logistice. Această acțiune va permite instituției să exercite în mod eficient responsabilitățile care îi revin, în conformitate cu cerințele acquis-ului Uniunii Europene și cu standardele internaționale privind siguranța și securitatea aeronautică.

14.5.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 4468.22 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 4468.22 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 86055.58 mii lei, dintre care doar 1067.98 mii sunt acoperite din bugetul de stat, 2497 mii lei sunt acoperite de partenerii de dezvoltare, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 82490.60 mii lei.

14.6. Subcapitolul TRANSPORT INTERMODAL ȘI COMBINAT

14.6.1. Prezentarea generală a situației

14.6.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ național nu transpune prevederile Directivei 92/106/CEE a Consiliului privind stabilirea unor norme comune pentru anumite tipuri de transport combinat de mărfuri între statele membre. Deși, din punct de vedere tehnic, există posibilități pentru desfășurarea operațiunilor intermodale în anumite noduri logistice, precum Portul Internațional Liber Giurgiu-lești și principalele puncte de conexiune feroviar-rutier, absența unui cadru strategic integrat și a măsurilor de sprijin financiar împiedică valorificarea deplină a potențialului transportului combinat și tranziția efectivă către moduri de transport mai sustenabile. Infrastructura națională aferentă transportului intermodal se confruntă, de asemenea, cu limitări de capacitate în terminalele de transfer, cu un nivel redus de interoperabilitate digitală între modurile de transport și cu lipsa unei documentații unificate de transport conforme standardelor europene. Promovarea transportului intermodal este prevăzută ca direcție prioritară în cadrul Strategiei Naționale de Mobilitate 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 589/2024. În acest context, la moment, sunt în proces de dezvoltare trei proiecte majore: Centrul Logistic Multimodal Chișinău, Centrul Logistic Multimodal Berești, pentru care studiul de fezabilitate a fost finalizat, și Centrul Logistic Multimodal Giurgiu-lești, pentru care se află în derulare elaborarea studiului de fezabilitate. Implementarea acestor investiții va contribui la îmbunătățirea conectivității intermodale, la reducerea costurilor de transport și la creșterea competitivității economiei naționale în raport cu rețelele de transport transeuropene.

În ceea ce privește Regulamentul (UE) 2020/1056 privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri (eFTI), cadrul normativ național nu este încă aliniat, fapt care limitează digitalizarea proceselor logistice și interoperabilitatea sistemelor naționale de schimb de date cu cele europene.

14.6.1.2. Capacități administrative

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea centrală de specialitate responsabilă de elaborarea, coordonarea și monitorizarea politicilor publice în domeniul transportului

intermodal și combinat, având un rol esențial în asigurarea dezvoltării durabile și a modernizării sistemului național de transport.

Elaborarea acestor politici este coordonată prin Direcția politici în domeniul transportului rutier, structură specializată în cadrul ministerului, care are un efectiv aprobat de șase unități de personal, dintre care patru posturi sunt ocupate, și Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval, care dispune de șase posturi, dintre care patru sunt ocupate.

14.6.2. Planuri de viitor

14.6.2.1. Planuri legislative

Conform angajamentelor asumate, va fi asigurată transpunerea Regulamentului (UE) 2020/1056 privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri (eFTI), care va institui cadrul necesar pentru digitalizarea și interoperabilitatea schimbului de date între operatorii economici, autoritățile competente și instituțiile de control. Implementarea acestui regulament va contribui la simplificarea procedurilor administrative, reducerea birocrăției și creșterea eficienței operaționale în sectorul transporturilor, prin promovarea utilizării soluțiilor electronice standardizate la nivel european.

De asemenea, va fi elaborat proiectul de lege privind transporturile combinate, care va transpune Directiva 92/106/CEE a Consiliului din 7 decembrie 1992 privind stabilirea unor norme comune pentru anumite tipuri de transporturi combinate de mărfuri între statele membre.

14.6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului aferent transportului intermodal și combinat, va fi asigurată dezvoltarea unui sistem informațional integrat destinat schimbului electronic de informații de reglementare privind transportul de mărfuri (eFTI), care va deveni pe deplin operațional la momentul aderării, asigurând interoperabilitatea cu platformele europene, digitalizarea completă a fluxurilor de date între operatori și autoritățile de control, precum și creșterea transparenței și eficienței proceselor logistice.

14.6.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 1244.14 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 794.14 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 450 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 60211.10 mii dintre care 275.00 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat, iar 59936.10 mii lei nu au acoperire financiară.